Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2002–2003

28 819 Regeling indicatiecriteria leerlinggebonden financiering

Nr. 2

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 2 april 2003

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen[1] heeft de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen de volgende vragen ter beantwoording voorgelegd over de brief van 19 maart 2003 (28 819, nr. 1) betreffende het bovengenoemde besluit.

De minister heeft de vragen beantwoord bij brief van 2 april 2003. De vragen en antwoorden zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Cornielje

De griffier van de commissie,
De Kler

[1] Samenstelling:
Leden: Van Nieuwenhoven (PvdA), Van de Camp (CDA), Cornielje (VVD), voorzitter, Atsma (CDA), Hamer (PvdA), Karimi (GL), Van Bommel (SP), Vendrik (GL), Mosterd (CDA), Slob (CU), Vergeer-Mudde (SP), Van Bochove (CDA), Tichelaar (PvdA), Joldersma (CDA), Hessels (CDA), De Vries (CDA), Aptroot (VVD), Smeets (PvdA), Eijsink (PvdA), Leerdam, MFA (PvdA), ondervoorzitter Nijs (VVD), Van der Laan (D66), Rutte (VVD), Van Miltenburg (VVD), Kraneveldt (LPF), Hermans (LPF) en Van Dam (PvdA).
Plv. leden: Kruijsen (PvdA), Ferrier (CDA), Rijpstra (VVD), Van der Knaap (CDA), Boelhouwer (PvdA), Halsema (GL), Lazrak (SP), Tonkens (GL), Van Oerle-van der Horst (CDA), Van der Vlies (SGP), Kant (SP), Wijn (CDA), Dijksma (PvdA), Van Haersma Buma (CDA), Van der Hoeven (CDA), Sterk (CDA), De Vries (VVD), Verbeet (PvdA), Arib (PvdA), Stuurman (PvdA), De Grave (VVD), Van der Ham (D66), Örgü (VVD), Van Beek (VVD), Varela (LPF), Nawijn (LPF) en Adelmund (PvdA).

KST67439
ISSN 0921 - 7371
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 2003

1
Klopt de stelling in de voorlichtingsbrochure inzake de toelaatbaarheid van leerlingen in het voortgezet onderwijs met een handicap, van onder meer de wegbereiders leerlinggebonden financiering, dat leerlingen pas kunnen worden toegelaten tot een schoolsoort indien zij kunnen voldoen aan de exameneisen? Is het niet zo dat leerlingen met indicatie daar veelal niet aan kunnen voldoen en zouden zij dan nooit worden toegelaten? Kan de minister aangeven of dit volgens haar ook volgt uit het voorliggende besluit? Zo neen, hoe kan de verwarring worden weggenomen?

Bij de behandeling van het wetsvoorstel is aangegeven dat de geschiktheidseisen voor het voortgezet onderwijs voor iedereen gelden, voor gehandicapte leerlingen en niet-gehandicapte leerlingen (Kamerstukken II, 2000/01, 27 728, nr. 7, pag. 24 en Kamerstukken II, 2001/02, 27 728, nr. 10, pag. 12). In artikel 27 van de Wet op het voortgezet onderwijs is bepaald dat bij algemene maatregel van bestuur voorwaarden voor toelating kunnen worden gesteld. De toelating wordt bepaald door

- het oordeel van de basisschool, de speciale school voor basisonderwijs of de school voor (voortgezet) speciaal onderwijs;
- een geschiktheidsonderzoek voor het onderwijs waarvoor toelating wordt gevraagd. Dit geldt alleen voor mavo, havo en vwo.

Het is afhankelijk van de leerling of aan deze voorwaarden wordt voldaan. Leerlingen met een lichamelijke of auditieve handicap of langdurige ziekte of met psychiatrische problematiek kunnen hiervoor uiteraard wel de capaciteiten hebben. Voor leerlingen met een ernstige verstandelijke handicap zal dit veelal niet het geval zijn.
De regeling indicatiecriteria regelt alleen de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om aanspraak te hebben op leerlinggebonden financiering in het regulier onderwijs. Deze regeling regelt niet de voorwaarden voor toelating tot het voortgezet onderwijs. De voorlichting over het verschil tussen indicatiestelling en de toelating tot een school zal voortgezet worden.

2
In de huidige praktijk kunnen scholen kinderen met een leerlinggebonden financiering weigeren toe te laten. Hoe vaak gebeurt dit in de praktijk? Waar kunnen ouders met kinderen die geweigerd worden door een school terecht?

In de huidige situatie is er nog geen sprake van een aparte indicatiestelling waarmee ouders hun kind kunnen aanmelden bij een school voor regulier onderwijs hetzij voor (voortgezet) speciaal onderwijs. Indicatiestelling en toelaatbaarheid voor het (v)so vormen één geïntegreerde beslissing. In de praktijk komt het nog wel voor dat kinderen met vooral complexere gedragsproblemen niet op een school geplaatst zijn. Dit schooljaar zijn de zogenaamde onderwijsconsulenten van start gegaan die tot taak hebben om ouders te ondersteunen bij het vinden van een school voor hun kind. Voorwaarde daarbij is dat het kind qua problematiek valt binnen de indicatiecriteria. Vanaf 1 augustus 2003 kunnen de ouders ook een beroep doen op het REC voor begeleiding bij het zoeken naar een school. Met ingang van die datum gaat ook de adviescommissie toelating en begeleiding van start waarop ouders een beroep kunnen doen wanneer zij wensen dat hun (geïndiceerde) kind wordt toegelaten tot een bepaalde school.

3
Klopt het dat de regeling uitgaat van mondigheid van ouders? Zo ja, in hoeverre kunnen minder mondige ouders, bijvoorbeeld allochtone ouders, hierbij op ondersteuning rekenen?

Om in aanmerking te komen voor een leerlinggebonden budget en om toelaatbaar te zijn tot het (voortgezet) speciaal onderwijs moeten ouders daarvoor een aanvraag indienen. Zij kunnen daarbij worden ondersteund door het REC. Dat geldt vanzelfsprekend ook voor allochtone ouders.

4
Wat is er geregeld voor kinderen die niet geheel in de indicatiecriteria passen maar bij wie wel een probleem is geconstateerd? Hoe groot is het gevaar dat een deel van de doelgroep wordt uitgesloten?

Het uitgangspunt voor het systeem van indicatiestelling is dat de criteria dekkend zijn. De criteria zijn zo ontwikkeld dat zij de doelgroep afbakenen. Mocht een leerling niet geheel aan de criteria voldoen, maar volgens de Cvl een even ernstige stoornis of handicap hebben met een even ernstige belemmering in de onderwijsparticipatie dan kan de Cvl positief besluiten over de indicatiestelling. De Cvl zal hiervoor een sluitende onderbouwing moeten geven. Dit heet de beredeneerde afwijking en staat in artikel 15 van de regeling. De leerlingen die niet voldoen aan deze criteria, inclusief de beredeneerde afwijking, kunnen eventueel extra zorg verkrijgen via de zorgmiddelen van Weer samen naar school of Leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs. Komen de leerlingen ook niet in aanmerking voor die extra zorg dan gaan deze leerlingen naar (of blijven in) het regulier basis- of voortgezet onderwijs, waardoor elke leerling het onderwijs kan krijgen dat aansluit bij zijn mogelijkheden.

5
Op welke wijze staat de zwaarte van de problematiek van de leerling in verhouding met de beschikbare middelen?

In de voorliggende regelingen wordt voor alle leerlingen die voor een bepaalde onderwijssoort zijn geïndiceerd eenzelfde financiering toegekend. Zoals in de toelichting op pagina 37 van het Besluit leerlinggebonden financiering is aangegeven zal gedurende de eerste fase LGF (2003–2006) de mogelijkheid worden verkend om tot een fijnmaziger systematiek te komen waarbij de hoogte van het leerlinggebonden budget afhankelijk zal zijn van de ernst van de handicap en de daarmee gepaard gaande onderwijsbeperking. Het streven is om, als deze systematiek haalbaar blijkt, haar in te voeren in de tweede fase LGF.

6
Hoe groot is het gevaar dat de beoordeling van het indicatiedossier langer duurt dan de termijn van acht weken? Is te verwachten dat er hierdoor wachtlijsten gaan ontstaan. Zo ja, wat zal er worden ondernomen om dit te voorkomen? Zo neen, waarom niet?

Het is de bedoeling dat het REC de ouders ondersteunt bij de aanmelding voor indicatiestelling en daarmee met het volledig maken van het dossier. Indien het dossier compleet is, bestaat geen gevaar dat de 8 weken termijn overschreden wordt. De REC's stemmen af met andere betrokkenen in de regio (aanleverende scholen, jeugdzorg etc.) om de aanmelding door ouders zo gemakkelijk mogelijk te laten verlopen.

7
Bestaat er een ondersteuningsbudget, bijvoorbeeld voor het inzetten van een sociaal raadsman, dat ouders kunnen inzetten om hun wensen te realiseren? Zo neen, waarom niet? Welke voorziening is er getroffen om ouders hierbij te ondersteunen?

De Adviescommissie toelating en begeleiding die is geregeld in artikel XII van de wet van 28 november 2002 (Stb. 631), adviseert ook over de beste-

ding van het leerlinggebonden budget op verzoek van ouders of van de school. De Adviescommissie wordt voor haar werkzaamheden bijgestaan door de onderwijsconsulenten. Er is geen sprake van een afzonderlijk ondersteuningsbudget.

8
Is er voorzien in voldoende capaciteit c.q. menskracht bij de Commissies voor Indicatiestelling om alle leerlingen tijdig opnieuw te beoordelen? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

Het Besluit leerlinggebonden financiering schrijft voor (art. 4) dat de Cvl bestaat uit een voorzitter en vier of meer andere leden. Het genoemde Besluit schrijft tevens voor welke deskundigheden in ieder geval in de Cvl vertegenwoordigd moeten zijn. Artikel 4, vierde lid, geeft daarnaast de mogelijkheid om de commissie uit te breiden indien dit voor een goede beoordeling noodzakelijk is. Uit de proeftrajecten blijkt dat het alle REC's-in-oprichting is gelukt om een Cvl samen te stellen die aan de eisen, zoals die in het Besluit zijn opgenomen, voldoet. Bovendien hebben REC's de mogelijkheid om de posities in de Cvl «dubbel» te bezetten. Daarnaast kunnen de REC's de herindicaties plannen.

9
Wat is er, naast terugplaatsingbegeleiding, geregeld voor leerlingen die nu in het speciaal onderwijs zitten en na de nieuwe indicatie terug moeten naar het regulier onderwijs? Welke mogelijkheden hebben ouders om hier bezwaar tegen te maken? Worden ook leerlingen die de opleiding aan het afronden zijn (bijvoorbeeld in het één na laatste of laatste jaar) teruggeplaatst? Zo ja, is dit wel wenselijk?

De terugplaatsingsbegeleiding is bedoeld om leerlingen en de nieuwe reguliere school nog een jaar lang te begeleiden nadat de Cvl bij herindicatie heeft geconstateerd dat niet langer wordt voldaan aan de indicatiecriteria. Tegen een beslissing van de Cvl kunnen ouders bezwaar maken. Hiervoor zijn per cluster bezwaarschriftenadviescommissies voorgeschreven (art. 28b, achtste lid, WEC).
Het is inderdaad mogelijk dat de herindicatie plaatsvindt in het een na laatste jaar van het voortgezet speciaal onderwijs. De Cvl zal moeten beoordelen of deze leerling aan de landelijke criteria voldoet.

10
Als voorwaarde voor indicatie wordt hier aangegeven dat een leerling minimaal een half jaar «op de behoefte afgestemde zorg» moet hebben gekregen. Hoe worden de gevolgen ingeschat voor de leerlingen die niet aan deze voorwaarde voldoen, maar op grond van specifieke leerlingkenmerken, passend bij indicatie cluster 4, na het verlaten van het basisonderwijs niet toegelaten worden op een school voor voortgezet onderwijs?

Bij het antwoord op vraag 1 is ingegaan op de toelatingsvoorwaarden van het voortgezet onderwijs. Indien de gedragsproblematiek van een leerling zodanig licht is dat de leerling niet voldoet aan de criteria van cluster 4 dan is de aanwezigheid van die problematiek geen reden om de toelating tot de vo-school te weigeren.

11
Is het aantal leerlingen dat met een beredeneerde afwijking wordt toegelaten tot het REC ongelimiteerd en zonder nadelige financiële consequenties voor de school, indien voldaan wordt aan dit artikel?

Er is geen limiet voor het aantal indicatiestellingen op basis van beredeneerde afwijkingen. Voor de school zijn er geen consequenties verbonden aan het feit dat een indicatie op de beredeneerde afwijking is gebaseerd. Uitgangspunt van het systeem is echter (zie ook het antwoord op vraag 4) dat de indicatiecriteria zodanig zijn dat slechts in bijzondere gevallen gebruik zal worden gemaakt van de beredeneerde afwijking.

12
Wie voert het onderzoek uit indien er geen onderzoeksgegevens beschikbaar zijn die voldoen aan de criteria en door wie wordt dit onderzoek bekostigd?

Dit is afhankelijk van het soort onderzoek. Veelal zijn kinderen al vanaf hun geboorte gehandicapt en bestaat reeds een uitgebreid medisch dossier. Ook de scholen in het REC kunnen onderzoek verrichten. Het is een van de REC-taken dit onderzoek te coördineren. De bekostiging van scholen voorziet ook in dit onderzoek.

13
Waar is de aanname op gebaseerd dat het aantal gevallen waarin gebruik zal worden gemaakt van de beredeneerde afwijking zal afnemen?

Op basis van de indicatiedossiers zal de komende jaren het inzicht in stoornis en onderwijsbelemmering worden vergroot. Dit inzicht zal ertoe leiden dat ook de criteria verbeterd zullen worden, waardoor er steeds minder gebruik gemaakt hoeft te worden van de beredeneerde afwijking.

14
Worden er voor de bepaling van het IQ nadere eisen gesteld met betrekking tot het gebruik van testmateriaal, om te voorkomen dat afhankelijk van de gewenste uitslag gekozen wordt voor een andere test?

In artikel 16 van de regeling is bepaald dat alleen betrouwbare onderzoeksgegevens mogen worden gebruikt en dat het onderzoek moet worden uitgevoerd met een door de beroepsgroep geschikt geacht onderzoeksinstrumentarium. Hiervoor is verleden jaar – op initiatief van de TCAI – de eerste uitgave verschenen van het naslagwerk «Indicatiestelling: condities en instrumentarium». Dit werk zal regelmatig worden geactualiseerd.

15
Wachtlijsten bij het verlenen van jeugdzorg, die wel formeel geïndiceerd is, hebben geen negatief effect op de indicatie voor het REC. Wat is het beleid indien de wachtlijsten niet het verlenen van de zòrg vertragen, maar de indicatiestelling omdat kinderen op de wachtlijst staan voor onderzoek?

Indien een leerling op de wachtlijst staat van bureau Jeugdzorg voor het verkrijgen van een indicatie voor zorg via bureau Jeugdzorg, voldoet deze leerling niet aan de criteria voor leerlinggebonden financiering. Zolang niet aangetoond is dat deze leerling zorg nodig heeft, is het niet aannemelijk dat extra zorg in het onderwijs wel noodzakelijk is.